

Vaksinekommunikasjon mellom helsepersonell og eldre mennesker: **Implementeringshensyn**

Photo by Fat Camera

Kommunikasjon med helsepersonell kan spille en viktig rolle i eldre menneskers beslutninger om å la seg vaksinere. Helsepersonell må gis muligheten, ferdighetene og informasjonen for å kunne kommunisere godt. De må også vurdere den mulige spenningen mellom å øke vaksineopptaket og å støtte individuelle beslutninger. Basert på funn fra en kommende Cochrane-oversikt, presenterer vi her et sett med spørsmål som kan støtte folk som planlegger kommunikasjonsstrategier.

Bakgrunn

De resultatene fra vår oversikt tyder på at helsepersonell har ulike meninger om målene med vaksinekommunikasjon og om eldre menneskers rolle i beslutningen om å la seg vaksinere. Noen synes det er viktig å gi eldre mennesker informasjon, men understreker at det er de eldres rett og ansvar å ta sin egen beslutning. Andre bruker informasjon om vaksinen og sykdommen for å overtale og overbevise eldre mennesker om å vaksinere seg og dermed øke vaksineopptaket. Atter andre prøver å tilpasse sin tilnærming til det de mener er den eldres behov eller det de tror er den eldres ønsker. Oversikten viser også andre faktorer som potensielt kan påvirke denne kommunikasjonen. Disse inkluderer helsepersonell-pasientforholdet, helsepersonells kunnskap, synspunkter og erfaringer om eldre mennesker og om vaksiner og sykdommene de tar sikte på å forebygge, og praktiske faktorer som helsepersonells tilgang til pasientdata og tiden de har tilgjengelig.

Basert på disse faktorene har vi utviklet et sett med spørsmål som kan hjelpe folk å planlegge eller implementere strategier for vaksinekommunikasjon mellom helsepersonell og eldre mennesker.

Hvem er målgruppen for dette sammendraget?

Ansatte i helsedepartementer, folkehelseinstitusjoner, helsefaglige organisasjoner, helsetjenester, sykehjem og andre miljøer som planlegger, implementerer eller administrerer kommunikasjon mellom helsepersonell og eldre mennesker om vaksinasjon.

Om oversikten

En Cochrane-oversikt av kvalitativ forskning har undersøkt helsepersonells oppfatninger og erfaringer med å kommunisere med personer over 50 år om vaksinasjon (Glenton et al 2020, under utarbeidelse).

Oversikten omfattet 11 kvalitative studier. Disse studiene var fra høyinntektsland og inkluderte leger, sykepleiere, farmasøyter og annet helsepersonell som leverte vaksinetjenester til eldre mennesker (de fleste over 65 år) i en rekke miljøer, inkludert primærhelsetjenester, sykehus, sykehjem og apotek.

Spørsmål for folk som planlegger eller implementerer kommunikasjonsstrategier

Tydeliggjør formålet med kommunikasjon om vaksinasjon

- **Målet med kommunikasjonen:** Det er en potensiell spenning mellom folkehelsemålet om å økt vaksinasjonsopptak og målet om å støtte den enkeltes beslutning. Har myndighetene i din setting gjort det klart hva de ser som målet for vaksinekommunikasjon med eldre mennesker, og hva den eldres rolle i beslutningsprosessen skal være? Gjenspeiler dette målet pasientrettighetslovgivningen eller andre standarder og retningslinjer i din setting?

Helsepersonells synspunkter og holdninger til kommunikasjon og beslutningstaking

- **Eldre menneskers rettigheter og preferanser:** Der det overordnede målet med kommunikasjon er å støtte informerte beslutninger, anerkjenner og respekterer helsepersonell i din setting den eldres rett til informasjon og retten til å ta sin egen beslutning? Er helsepersonell også innforstått med at eldre mennesker kanskje vil ha forskjellige mengder informasjon, kanskje ikke vil ta avgjørelsen selv, eller mangler kapasitet til det?
- **Kommunikasjonsopplæring:** Har helsepersonell fått tilstrekkelig opplæring i kommunikasjonsferdigheter? Forsterker denne opplæringen budskapet om at helsepersonell bør unngå å innføre egne kriterier om hvem som bør og ikke bør får tilbud om vaksiner?
- **Bevissthet rundt egen innflytelse:** Er helsepersonell klar over hvilken innflytelse de kan ha på eldre mennesker beslutninger og hvordan de bruker denne innflytelsen? I noen settinger kan for eksempel synspunktene til noen typer helsepersonell, for eksempel leger, bli vektlagt mer enn synspunktene til andre typer helsepersonell. Kan denne påvirkningen brukes positivt til å skape tillit og støtte god kommunikasjon i stedet for bare å overtale eldre mennesker til å ta vaksinen?
- **Helsepersonells egen vaksinebruk:** Når helsepersonell selv får tilbud om vaksinen, men har avvist dette, er de fortsatt villige til å tilby nøytral og balansert informasjon til eldre mennesker om vaksinen?

Forholdet helsepersonell - eldre mennesker

- **En del av helsepersonellens rolle?** Ser helsepersonell kommunikasjon om forebyggende tjenester slik som vaksinasjon som en del av deres rolle? Blir denne rollen tydeliggjort i deres utdanning og gjennom forskrifter og stillingsbeskrivelser? Er det klart hvordan ansvaret for å kommunisere om vaksiner er fordelt mellom forskjellige deler av helsevesenet? Hvis denne rollen nylig har blitt gitt til en gruppe helsepersonell, har deres profesjonelle organer vært involvert i planlegging og gjennomføring av kommunikasjonsoppgaver?
- **Å innlede samtalen:** Er det en del av helsepersonellens ansvar, heller enn de eldres ansvar, å ta opp spørsmålet om vaksinasjon, og har dette ansvaret blitt en del av rutinen i klinisk praksis?
- **Støtte til sårbare eldre voksne:** Får helsepersonell veiledning i hvordan de skal kommunisere med eldre mennesker som ikke har kapasitet til å ta egne beslutninger?

(fortsetter på nest side)

Hvor oppdatert er denne oversikten?

Oversiktsforfatterne søkte etter studier som ble publisert frem til mars 2020.

Vårt perspektiv

Fem av oversiktens seks forfattere er ansatt i nasjonale folkehelseinstitutter og ser på overholdelse av de anbefalte vaksinene som et viktig folkehelseiltak. Imidlertid, og i tråd med våre egne personlige verdier så vel som instituttens anbefalinger, støtter vi også individets rett til å ta sine egne helsebeslutninger, inkludert om vaksinasjon. I tillegg mener vi at det er viktig for folk å ha lett tilgang til kunnskapsbasert informasjon om vaksiner, inkludert informasjon om bivirkninger, kunnskapshull og usikkerhet.

Flere spørsmål når man planlegger vaksine-kommunikasjon

Dette sammendraget er basert på en Cochrane-oversikt som fokuserer på helsepersonells synspunkter og erfaringer når de kommuniserer med eldre mennesker om vaksiner.

I et annet sammendrag har vi belyst flere faktorer, basert på systematiske oversikter, som er viktige å ta hensyn til når man kommuniserer med befolkningen om vaksiner. Sammendraget handler om kommunikasjon med eldre mennesker, foreldre til barn under fem år, folk som får tilbud om vaksiner i sammenheng med en pandemi og helsepersonell som får tilbud om vaksiner. Dette sammendraget er tilgjengelige her: <http://www.covid19-evaluation-coalition.org/evaluatingth-eresponse/evaluationreports/vaccines.htm>

- **Språklige utfordringer:** Har helsepersonell støtte når de kommuniserer med eldre mennesker som ikke snakker majoritetsspråket?

Praktiske forhold når du kommuniserer med eldre mennesker

- **Tid:** Har helsepersonell tid til å diskutere vaksinerelaterede spørsmål med eldre mennesker?
- **Kontekst:** Tilbyr helsepersonell vaksinerings tjenester til eldre mennesker på spesifikke tidspunkter og gjennom forhåndsbestemte avtaler, eller blir vaksinen også tilbudt til eldre mennesker som oppsøker helsevesenet av andre grunner? Hvilke implikasjoner har dette for kommunikasjonen? Vil det for eksempel være tid til å snakke, sende informasjon på forhånd, og er den eldre forberedt på å ta en beslutning?
- **Sykdomsinformasjon:** Har helsepersonell god forståelse av sykdommen som vaksinen er ment å forhindre, spesielt hvis dette er en sykdom som det ikke er sannsynlig at de vil se i sin egen praksis? Har de lett tilgang til oppdatert informasjon om alvorlighetsgraden og utbredelsen i deres omgivelser? Og blir denne informasjonen gitt på måter de lett kan dele med eldre mennesker?
- **Håndtere viktige bekymringer:** Dekker informasjonen som helsepersonell har tilgjengelig de spørsmålene og bekymringene rundt vaksiner som eldre mennesker i din praksis eller kontekst ofte har?
- **Vaksineinformasjon:** Har helsepersonell lett tilgang til oppdatert, kunnskapsbasert informasjon om effektiviteten av vaksinen, samt potensielle bivirkninger? Gis denne informasjonen på måter de lett kan dele med eldre mennesker?
- **Pasientdata:** Har helsepersonell lett tilgang til pasientinformasjonen de trenger når de diskuterer vaksiner med de eldre eller gir en anbefaling? Folk kan ikke alltid huske om de allerede har hatt vaksinen. Hvor det er viktig å unngå 'overvaksinasjon', har helsepersonell lett tilgang til personens vaksinasjonshistorie? I tillegg, hvor personens alder ikke er den eneste indikatoren, men hvor andre underliggende forhold også spiller en rolle, har helsepersonell lett tilgang til personens medisinske data?
- **Enighet med anbefalinger:** Støtter helsepersonell gjeldende anbefalinger om hvem som skal motta vaksinen, og anser de at disse anbefalingene kommer fra en pålitelig kilde?

Referanse

Informasjonen dette sammendraget bygger på følgende Cochrane Review: Glenton C, Carlsen B, Lewin S, Wennekes MD, Winje BA, Eilers R. *Healthcare workers' perceptions and experiences of communicating with people over 50 years of age about vaccination: a qualitative evidence synthesis. Cochrane Database of Systematic Reviews 2021, Issue 7. Art. No.: CD013706. DOI: 10.1002/14651858.CD013706.pub2. Accessed 20 July 2021.*

Finansiering

Denne systematiske oversikten blir gjennomført som en del av Vaccines and Infectious Diseases in the Ageing Population (VITAL) Consortium. VITAL-prosjektet har mottatt midler fra Innovative Medicines Initiative 2 Joint Undertaking (JU), grant agreement No 806776. JU mottar støtte fra EUs Horizon 2020 Research and Innovation Programme og EFPIA. Cochrane's Conflict of Interest Arbiters har vurdert denne finansieringskilden og besluttet at den ikke bryter med Cochrane Commercial Sponsorship Policy.

Den norske satelitten av Cochrane Effective Practice and Organisation of Care (EPOC) Group mottar støtte fra Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad) via Folkehelseinstituttet.